

Stf justitieombudsmannen
Hans Ragnemalm

Anmälan mot Migrationsverket angående handläggningen av ett ärende om uppehållstillstånd

---

Anmälan

I skrivelser till JO klagade AA på Migrationsverkets handläggning av ett ärende om uppehållstillstånd. Ärendet rörde en ansökan från BB (född år 1991) om uppehållstillstånd på grund av anknytning till modern. Migrationsverket avslog BB:s ansökan och angav som skäl för beslutet att myndigheten ifrågasatte att han var son till CC, som var gift med AA och hade beviljats uppehållstillstånd.

AA framförde i skrivelserna till JO bl.a. följande. Migrationsverket gav inte BB tillfälle att få en DNA-analys utförd i enlighet med bestämmelserna härom. BB och CC lät i stället på eget initiativ utföra en sådan analys. Resultatet av undersökningen gavs in till Migrationsverket i samband med överklagandet av verkets beslut. Verket ändrade inte sitt beslut utan uppgav – felaktigt – att det saknades dokumentation angående den identitetskontroll som hade skett vid Sveriges generalkonsulat i Kanton i samband med provtagningen. Verket kontaktade inte generalkonsulatet dessförinnan. AA hämtade in den dokumentation som fanns hos generalkonsulatet. Handlingarna gavs in till Migrationsdomstolen som sedermera biföll överklagandet. Migrationsverket brast också vid handläggningen efter migrationsdomstolens dom. AA blev otrevligt bemött vid kontakter i ärendet med tjänstemän hos Migrationsverket.

Utredning

Akten i Migrationsverkets ärende hämtades in.

Migrationsverket anmodades därefter att göra en utredning och yttra sig angående vad AA hade framfört i sin anmälan.

I ett yttrande den 3 september 2007 anförde Migrationsverket, generaldirektören DD, följande.

Utredning

Verksamhetsområdena besök och bosättning samt förvaltningsprocess, som har prövat ansökan om uppehållstillstånd respektive ansvarat för processföringen i migrationsdomstolen, har gjort en utredning om de faktiska förhållandena. Av den utredningen framgår följande.

Den 7 december 2005 ansökte BB och hans mor, CC, om uppehållstillstånd i Sverige på grund av anknytning till moderns make, AA, som är bosatt här. Den 6 september 2006 beviljades CC uppehållstillstånd i två år på grund av anknytning till sin make. Samma dag avslogs BB:s ansökan på den grunden att verket av flera skäl ifrågasatte att han var son till CC. Beslutet överklagades den 14 september 2006. I skrivelsen med överklagandet åberopades resultatet av ett DNA-test som CC och BB hade låtit genomföra på eget initiativ den 6 oktober 2006 på svenska generalkonsulatet i Kanton.

I ett yttrande till migrationsdomstolen den 24 november 2006 motsatte sig Migrationsverket att verkets beslut ändrades, och verket angav som skäl härför bl.a. att klaganden inte hade kommit in med någon dokumentation från generalkonsulatet i Kanton om identitetskontrollen vid provtagningstillfället. I yttrandet anfördes vidare att CC och BB av Migrationsverket skulle komma att erbjudas en DNA-analys, varför ärendet borde återförvisas till verket för ny handläggning. I ett kompletterande yttrande den 6 februari 2007 medgav Migrationsverket att uppehållstillstånd beviljades, sedan AA till migrationsdomstolen hade gett in skriftlig information från generalkonsulatet om identitetskontrollen vid provtagningen, som verket alltså godtog.

Den 16 februari 2007 beviljade migrationsdomstolen BB uppehållstillstånd under ett år på grund av anknytning till sin mor. Migrationsverket utfärdade uppehållstillståndet den 22 mars 2007.

Kommentar

AA har riktat kritik mot Migrationsverkets handläggning av ärendet i fyra avseenden. Jag bemöter kritiken i den ordning som han har framfört den i sin anmälan.

Tillämpning av DNA-bestämmelsen

Den 1 juli 2006 infördes en ny bestämmelse i utlänningslagen som gör det möjligt för Migrationsverket att ta initiativ till DNA-analyser i familjeåterföreningsärenden, som det är fråga om i detta fall. Bestämmelsen finns i 13 kap. 15 § utlänningslagen. Enligt den bestämmelsen skall, i ärenden om uppehållstillstånd på grund av familjeanknytning, enligt vissa i bestämmelsen närmare angivna paragrafer, Migrationsverket ge sökanden och den person till vilken anknytning åberopas tillfälle att få en DNA-analys utförd avseende det biologiska släktskap som åberopas i ansökan, om den övriga utredningen om släktskapet inte är tillräcklig för att uppehållstillstånd skall beviljas, och det inte är uppenbart att det åberopade släktskapsförhållandet inte föreligger. Om det redan av befintlig utredning står klart att parterna är släkt med varandra eller om det av någon anledning är uppenbart att så inte är fallet skall tillfälle till DNA-analys alltså inte ges.

Det får anses klarlagt att Migrationsverket inte gav BB tillfälle att få en DNA-analys utförd i samband med att hans ansökan prövades utan att så skedde först i samband med att verkets beslut hade överklagats. Jag anser att BB borde ha getts tillfälle att få en analys utförd redan i det inledande skedet; släktskapsförhållandena var oklara, och det kan inte anses ha varit uppenbart att släktskapsförhållande inte förelåg. Rutiner om hur bestämmelsen om DNA-analys skall tillämpas och om det närmare förfarandet i samband med att en sökande erbjuds att få en DNA-analys utförd, finns i Migrationsverkets utlänningshandbok, avsnitt 41. Rutinerna togs in i handboken i samband med att bestämmelsen om DNA-analys infördes i utlänningslagen. Det borde inte ha funnits några tveksamheter hos verkets tjänstemän som handlade tillståndsärendet om bestämmelsens tillämpning.

Jag har gett Migrationsverkets chefsjurist och chefen för verksamhetsområde besök och bosättning i uppdrag att följa upp hur bestämmelsen om DNA-analys tillämpas samt att för mig senast den 24 september 2007 redovisa vilka åtgärder som behöver vidtas för att det skall säkerställas att Migrationsverket tillämpar bestämmelsen på ett korrekt sätt.

Initiativ av Migrationsverket angående identitetskontrollen

Av utredningen framgår att Migrationsverket inte vidtog några åtgärder för att på eget initiativ begära in upplysningar från generalkonsulatet i Kanton när verket ansåg att det av befintlig utredning inte klart framgick att identitetskontrollen vid provtagningen var tillräcklig. Migrationsverkets utredningsskyldighet kan i ett fall som detta rimligen inte sträcka sig längre än att verket pekar på oklarheter i utredningen samt, när det gäller uppgifter som redan har presenteras av motparten, ger denne tillfälle att komplettera ärendet; i detta fall ankom det på domstolen att efter Migrationsverkets påpekande ge parten tillfälle att komplettera överklagandet med uppgifter om provtagningen, och så har också skett. Jag anser att Migrationsverket inte har agerat felaktigt med avseende på frågan om uppgifter om identitetskontrollen.

Tidpunkten för att utfärda uppehållstillstånd

Migrationsdomstolen beviljade uppehållstillstånd den 16 februari 2007, och domen fick laga kraft den 13 mars 2007. Migrationsverket utfärdade tillståndet den 22 mars 2007, dvs. nio dagar efter det att Migrationsdomstolens dom hade fått laga kraft. Rutiner för hur Migrationsverket skall agera i samband med att en migrationsdomstol eller Migrationsöverdomstolen har beviljat uppehållstillstånd finns i verkets förvaltningshandbok, avsnittet om migrationsdomstolarna. Rutinerna är utformade med utgångspunkt i att Migrationsverket eftersträvar att tiden från det att domstolen har beviljat uppehållstillstånd till dess att verket utfärdar tillståndet skall vara så kort som möjligt. I det ligger att verket i princip omgående efter domen har att ta ställning till om den skall överklagas till Migrationsöverdomstolen. I detta fall hade Migrationsverket medgett ändring, och tillstånd borde därför ha kunnat utfärdas i mycket nära anslutning till att domen meddelades, dvs. tidigare än som har skett i detta fall.

Jag har gett rättschefen och chefen för verksamhetsområde besök och bosättning i uppdrag att följa upp att de nyss nämnda rutinerna följs samt att för mig senast den 24 september 2007 redovisa vilka åtgärder som behöver vidtas för att verkets rutiner i samband med att tillstånd utfärdas tillämpas på ett korrekt sätt.

Bemötande

När det gäller AA:s kritik angående enskilda tjänstemäns bemötande av honom i samband med handläggningen av ärendet har det inte varit möjligt att utreda denna fråga närmare. Kritiken är allmänt hållen, och de tjänstemän som fortfarande arbetar i Migrationsverket och som har deltagit i handläggningen av ärendet har inte kunnat erinra sig att det förekom några tvivelaktigheter mellan dem och AA. En handläggare på förvaltningsprocessenheten som har haft samtal med AA har dock slutat på verket.

Jag vill här understryka att frågor om bemötande och service är centrala i Migrationsverkets verksamhet. Dessa frågor behandlas fortlöpande inom ramen för t.ex. Etiska rådets arbete och sökandeombudsmannens uppdrag samt i samband med det etikarbete som enligt mitt uppdrag i Migrationsverkets verksamhetsplan bedrivs kontinuerligt vid samtliga enheter inom verket.

AA lämnades tillfälle att kommentera remissvaret men hördes inte av.

Bedömning

Migrationsverket har i remissyttrandet anfört att verket i enlighet med bestämmelserna i 13 kap. 15 § utlänningslagen (2005:716) borde ha gett BB

tillfälle att få en DNA-analys utförd i samband med att hans ansökan prövades. Jag delar denna uppfattning.

Migrationsverket vidtog inte någon åtgärd för att utreda omständigheterna rörande den identitetskontroll som genomfördes vid Sveriges generalkonsulat i Kanton i samband med den DNA-analys som sökanden själv lät utföra. Frågan om sådana åtgärder skulle vidtas uppkom när sökanden i anslutning till överklagandet åberopade resultatet av den utförda DNA-analysen. Migrationsverket hade i denna situation att ta ställning till om beslutet skulle omprövas enligt 13 kap. 13 § första stycket utlänningslagen. Enligt denna bestämmelse skall Migrationsverket, om verket finner att ett beslut som verket har meddelat som första instans är oriktigt på grund av nya omständigheter eller av någon annan anledning, ändra beslutet, om det inte blir till nackdel för utlänningen. Migrationsverkets omprövningsskyldighet i dessa fall är mer omfattande än vad som följer av föreskrifterna i 27 § förvaltningslagen (1986:223) och verket kan i samband med omprövningen komplettera utredningen. I detta fall bedömde Migrationsverket uppenbarligen att det inte fanns skäl att ompröva beslutet. JO uttalar sig normalt inte om myndigheters ställningstaganden i sådana frågor och jag finner inte anledning att här göra något undantag från den principen.

Efter det att migrationsdomstolen beviljat BB uppehållstillstånd dröjde det mer än en månad innan Migrationsverket utfärdade uppehållstillstånd för honom. Migrationsverket har i yttrandet medgett att tillståndet borde ha kunnat utfärdas i mycket nära anslutning till att domen meddelades. Jag kan konstatera att handläggningen i denna del inte var tillfredsställande.

AA:s klagomål rörande det bemötande han fick vid kontakter med tjänste-män hos verket är allmänt hållna och har inte vunnit stöd i utredningen. Det framstår inte som meningsfullt att ytterligare utreda den saken.

Jag noterar att verket i de avseenden som jag nu funnit ge anledning till påpekanden har vidtagit vissa åtgärder genom att följa upp rutiner m.m.

Med dessa uttalanden avslutar jag ärendet.